

لیپانان
LIPANAN
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Responsable
J. ADJEMIAN
Հասցի: Գալատիոնի Տնօրեն
Ժ. ԱձԷՍԵԱՆ

LIPANAN

Հասցե: **Red. Journal LIPANAN Place des Canons Beyrouth**
Թղթակցութիւններ ուղիւ պատասխանատու Տնօրենին

ԵՐԵՐՁԱՐԹԻ
20
ԱՊՐԻԼ 1926

ԲԱՅՆԵԳԻՆ ՏՐԿ:	4800.
Տեղական	300 150 Ա. Դ
Սուրիա	350 175
Արսւսան,	100 50
Ամերիկա	6 3 Տօլ

Գերատառիւում ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիւր **ԱՆԿԱԽ ՀԱՅԱԹԵՐԹ** Առնաակիցները պատասխանատու են իրենց ստորագրութեանց

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 186 **ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ** ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԳԵ: ՈՒՐ. ՕՐԵՐԸ:

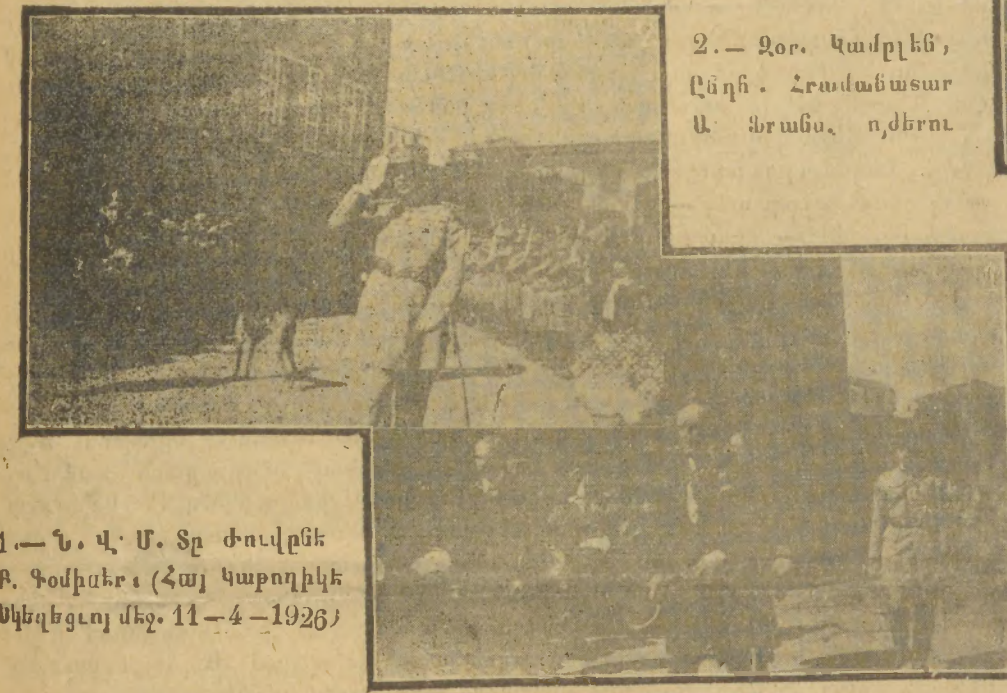
1924 - Ա Պ Ր Ի Լ 20 - 1926

“ԼԻՔԱՆԱՆ” ԻՐ ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԵՍՈՒՏՔԻ ՍԵՄԻՆ ՎՐԱՅԵՆ ՄԱՍՆԱԻՈՐ ՀԱՃՈՅՔՈՎ ՍԸ ԿՈՂՋՈՒՆԷ ԻՐ ԲՈԼՈՐ ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԸ, ԱԺԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐՆ ՈՒ ՀԱՄԱԿԻՐՆԵՐԸ:

ՀՆՈՐՀԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆ

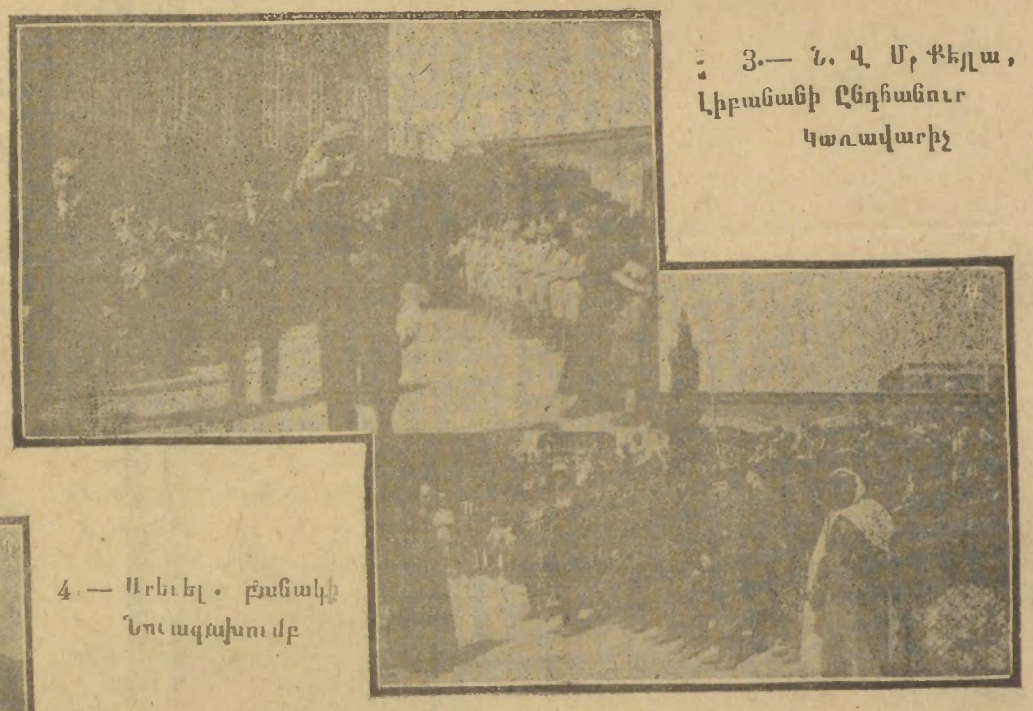
Մեր ջերմ շնորհակալութիւնը Հայ. Բ. Ընդհ. Միութեան՝
իր 20րդ տարեդարձին առթիւ:

“ԼԻՔԱՆԱՆ”

1.— Ն. Վ. Մ. Տր. Ժուլիէ
Բ. Գոմիսէ: (Հայ Կարողիկէ
Նկարչու մեջ. 11-4-1926)

2.— Զօր. Կամրլէն,
Ընդհ. Համաձայնար
Ա. Յրան, ոյժերու

3.— Ն. Վ. Մ. Գեղա,
Լիբանանի Ընդհանուր
Կառավարիչ

4.— Արեւիկ. Բանակի
Նուագախումբ

DISCOURS DE M. LE D^r. MELGONIAN

LE 11-4-1926 AU PATRIARCAT ARM. CATH. DE BEYROUTH

S. E. M. LE HAUT-COMMISSAIRE

Cette cérémonie traditionnelle que vous voulez bien présider aujourd'hui est pour nous d'un prix inestimable. Pour en comprendre toute la portée il est nécessaire de rappeler qu'elle se déroulait, avant la guerre, en plein pays étranger en l'honneur seul de la France. Et dans cette réunion il y avait plus qu'un simple échange de sentiments.

Nous disions à la France quelle foi nous avions en elle et quels sentiments d'attachement sa conduite chevaleresque envers les peuples opprimés et toute sa belle histoire avaient fait naître en nous. Nous lui contions nos souffrances et aussi nos besoins. Nous l'entretenions surtout de nos suprêmes espoirs de délivrance dont rien à l'horizon ne semblait alors gêner la réalisation.

Aujourd'hui que dans les plis, glorieux de ses étendards la France nous a apporté cette délivrance tout désirée et avec elle la liberté et la lumière - aujourd'hui qu'elle est enfin venue prendre dans ses propres mains nos destinées, qu'avons-nous à lui dire et que lui dirons-nous ?

Nous avons d'abord à vous redire toute notre gratitude, nous, le peuple plus malheureux, le peuple martyr du proche Orient.

Si on doit ajouter foi au vieux Diction qui dit que les peuples heureux n'ont pas d'histoire, les Arméniens doivent en avoir une bien longue et bien douloureuse.

En effet après la grande guerre à laquelle ils ont pris part, au risque de leur vie à côté de la France, à peine ont-ils aperçu un instant l'aurore de leur indépendance que la destinée cruelle et inexorable les a frappés sans pitié dans leur liberté, leur traditions, leur foyer et jusqu'à dans leur chair - et s'est

acharnée à disperser aux quatre coins du monde le peu qui avait échappé à l'horrible tourmente.

Quand les Arméniens furent ainsi violemment expulsés de leurs foyers, c'est la France généreuse et tutélaire qui s'est empressée de leur trouver un abris.

Et c'est ainsi que la Syrie et surtout le Liban ouvrirent généreusement leurs bras à plus de 125000 réfugiés Arméniens.

S'il est vrai que l'arrivé dans ce pays de ce nouvel élément a pu émouvoir qq. esprits naturellement inquiets et donner lieu sans aucun fondement et bien à tort, à des interprétations politiques erronées et malveillantes pour le gouvernement mandataire, il n'en est pas moins vrai qu'au point de vue économique les Arméniens ont été pour le pays non seulement d'une utilité incontestable, mais d'une opportunité providentielle.

En effet sans les Arméniens la main d'œuvre eut été, dans ce pays dévasté et tout en ruine, d'un prix inabordable et presque introuvable et partant les reconstructions n'eussent pu atteindre le 1,20 de ce qui a été fait et une terrible crise de logement en eut été la conséquence naturelle.

Depuis 4 ans tous les chantiers de la ville; de la Municipalité, de la C^e des Tramways, de Chemin de fer, du Port, les travaux de voiries n'ont pour ainsi dire utilisé que la main d'œuvre Arménienne à des prix dérisoires de 40 à 50 P. S. p. j. Pour un manœuvre qui a à sa charge, femme et enfants, comme c'est le cas pour l'immense majorité des ouvriers arméniens c'est, pour le temps qui court, vraiment bien peu.

(Lire la suite en 4me page)

“ԼԻՔԱՆԱՆ”, այսօր կը բեւադրուի իր երրորդ տարին: Շատ ամենալի, շատ երկար ճամբայ մը՝ շատ աննպաստ պարագաներու տակ կ'երեւու աշխարհում հաւատարմութեամբ ճամբորդը, երբ խոնջ ու քրտնաքաշ կը նստի վայրկեան մը շուշաւում, շատ բնական է որ յետադարձաց անհաշիւով մը կը դառնայ դիտելու շափուկ կրամ ճամբան: Ի՞նչու կ'երեւու անհաշիւ սիրտը, մտաբերելով բազմապիսի դժուարութիւնները որոնց իր խալ վազքի պահուն յաղթեր եր' առանց սակայն անդադրած ըլլալու: Առջի բերան շնորհակալութեամբ կուգայ, վախի պէս բան մը կը պատահի երեւակայութիւնը. վախ մը սակայն որ անքարքի մը մէջ պայծառ իրա կանգնեան առջեւ, կը փոխուի կ'ըլլայ նո՛ր սփոփանք, նոր յոյս, նոր ուժ՝ կարենալ դա՛րձալ շարունակելու իր ճամբան, դա՛րձալ արհամարհելու խոչընդ ու խուճ բերը, դա՛րձալ անսպասելու արգելներն ու դժուարութիւնները:

Նոյնն է ահա այսօր մեր պարագան ալ. երրորդ տարին սեմին վրայ, երբ աշերին իսկապէս յետադարձաց անհաշիւով մը կը ձգտի չափելու համար այն երկար ու ճամբանի ճամբան որ մըս քրտնաքաշ կրամ եւ ու անդադրած ըլլալով այն բազմապիսի բարոյական ու նիւթական դժուարութիւններուն՝ որոնց կուրծքը շուշաւում եւ, մեր ուսին վեր խոչընդ ու խոչընդները՝ գործնական առարկայ կոխող անհաշիւներ եւ, մէկէն առջի բերան վախի սառն բան մըն է որ կը զգանք, սեմին մեզի շնորհակալութեամբ կուգայ բերը, բայց սակայն անդադրած խոչընդ մը նիւթ պէտք վախի ու բերանաւորեան վաղանցուկ զգացումն է որ յանկարծ կը փոխուի յոյսի, խոչընդներուն ու կորովի, անի ներքին գիտակցութիւնը, իրական շուշաւում փառք կը հայրաքի մեզի, որ ինչպէս կ'ընդունք մեր ճամբան դժուարագոյն մասը կ'երեւ, նախկին մեծագոյն դժուարութեան ու արգելափակում յաղթել. նոյնպէս գաղտնիքներու ալ միտելոյն տոկոսներով պիտի կարենանք կուրծք խալ, ու մեր ընտան դժուարքն՝ բայց ուղիղ նաքին՝ փախելով, նիւթ ու նիւթ դիտելով պիտի մեր վախ նպատակահիշ, որ ուրիշ բան չէ՝ երբ ոչ միտ հաւատարմութեամբ մնալով մեր “Անկախ Հայաստան”, ի կոչումին, հեռու միտ, ու անկախ ո՛րեւէ կուսակցութեան, բոլորանուէր պիտի ծառայենք Հայաստան, միայն ու միայն մեր սիրելի տառապնայ Հայութեան օգնութեան:

Այդ վեհ ու վեհ գաղափարին պարզեւում ուժն ու կորովն է որ մեզի չէր միայն բեւադրեց այս պատասխանատու աշխարհը միտ միտանք յանդգնաբար ներուշիւ, հապա նաեւ երբ որ գործի ընթացքն՝ նախաճառու կեանք երբաւով շաքան ու շաքան դժուարութիւնները, բարոյական քի նիւթական, երբ շուշաւում ալ կ'սկսեք ամեն բան սեւ ու խաւար շուշաւում, նիւթ ալ գաղափարն է որ ներքին, անոր տուած գերբնական կորովն է որ փորձել տուած մեզի գերագոյն դժուար, գերագոյն ճամբանին, չընտել համար անկարելին. ու այսօր նաեւ ալ ներքին նոյն նիւթական գաղափարականն է որ աշերին սեւեւում պիտի փախել այս ուղղութեամբ, պիտի միտ պատասխատ գտնուիմք նոյն, որ եւ որ ուղղութեամբ որ կը կանչեն զմեզ մեր սիրելի պատերազմայիններին ձայնն ու հայ նախնայիններուն իրական նստարք օգնութեան: Գր յոյսանք ու կը խնդրենք մասնաւորապէս ալ՝ որ մեր հայրենակիցները ընդհանրապէս ու մեր բաժանորդներն ու աշխատակիցները մասնաւորապէս զմեզ ըստ կարի միտալ չընդունք մեր այս ազգային նիւթներն մեզ:

L'IMPORTANCE ET LA NÉCESSITÉ DES JOURNAUX ARMÉNIENS AU LIBAN ET EN SYRIE

On ne saurait trop reconnaître l'importance et la nécessité des journaux qui sont appelés à jouer un rôle primordial dans la vie des peuples, qu'ils tiennent journalièrement au courant des choses essentielles qui se passent non seulement dans les pays où ils paraissent mais encore dans ceux qui leur sont étrangers. Cependant ce n'est pas exclusivement dans le domaine économique ou politique que les journaux doivent puiser les diverses matières dont ils veulent régaler le public auquel ils s'adressent. Je n'ai pas l'intention de contester l'importance et l'utilité des choses qui concernent la politique et l'économie notamment dans un temps où tant de crises nous ont plongés dans la préoccupation et l'anxiété. Mais nous ne vivons pas une vie tout à fait matérielle, puisque nous avons chacun un cœur et un esprit qui exigent également leurs aliments intellectuels et moraux. Aussi les journaux ne doivent-ils pas perdre de vue la nécessité de traiter le plus souvent des sujets de morale, de littérature et de science pour éclairer les esprits et rendre les cœurs meilleurs.

Il y a des journaux qui sont les organes de certains partis et dont le public ne profite pas dans une large mesure car, la plupart du temps, ces journaux-là battent continuellement le tambour assourdissant des groupements auxquels ils appartiennent. Les meilleures feuilles sont celles qui ne poursuivent que l'intérêt général et n'ont en vue que la réalisation du bien commun. Indépendants des partis de tels journaux ne manquent pas de gagner l'estime et la confiance de la majorité du public car bien peu de gens se trouvent affiliés à des partis, tandis que le gros du peuple, désintéressé et exempt de toute arrière-pensée, ne cesse d'aspirer au bien commun et ne trouve son bonheur que dans le bonheur général.

Sous tous ses rapports, le «Lipanan» tient le premier rang parmi les journaux arméniens qui se publient aujourd'hui en Syrie et au Liban, l'on ne doit pas se prêter l'idée de vouloir renier l'importance et la nécessité de tous ces journaux sans exceptions dans un pays où se trouvent réfugiés actuellement des milliers d'arméniens mais tous doivent se garder de dernier le but essentiel pour lequel ils sont créés. Il faut qu'ils nous aident à con-

server dans nos cœurs l'amour du sol natal et dans nos esprits les souvenirs de nos ancêtres et nos traditions nationales. Ils doivent également s'appliquer à nous empêcher de perdre notre langue et notre nationalité dans un pays où nous pouvons courir le risque d'aller de plus en plus vers décadence et dégénération. En cas de différends et de malentendus avec les peuples voisins, les journaux arméniens doivent s'évertuer à dissiper les malentendus et aplanir les différends. Quand l'occasion s'en présente ils doivent ne pas omettre de rejeter que nous sommes infiniment reconnaissants envers les peuples syrien et libanais qui nous ont si généreusement hospitalisés et qu'en vivant provisoirement dans ce pays nous n'avons d'autre but que de mener une vie tranquille et paisible sous les auspices du gouvernement mandataire et du gouvernement local.

Telle doit être, me semble-t-il, la tâche essentielle et primordiale des journaux arméniens dont les principaux paraissent à Beyrouth et qui tous n'ont pas encore une longue existence. Parmi eux le «Lipanan», doit mériter le plus notre sympathie et nos encouragements, car c'est lui qui tend le plus et le mieux vers le but qu'il s'est proposé en se créant. C'est le «Lipanan», qui marche sans dévier dans la voie qu'il s'est tracée et qui est celle du bien commun et de l'intérêt général. J'apprends que dans quelques jours ce journal va commencer sa troisième année d'existence. Nous autres Arméniens nous devons donc contribuer, autant qu'il est en notre pouvoir, à le mettre en état d'accomplir entièrement la tâche importante qu'il s'est imposée et qui est de rendre les plus grands services à notre peuple.

Lecteur assidu du Lipanan je m'empresse de profiter de l'occasion pour exprimer mes remerciements chaleureux à M. J. Adjemian, propriétaire et directeur responsable, ainsi qu'à tous les rédacteurs qui collaborent à ce journal en y écrivant des articles pleins de sagesse, de bon sens, de prudence, de modération, et je termine en leur souhaitant plus de succès et de prospérité pendant la troisième année qu'ils vont commencer bientôt.

HOms, le 13 Avril 1926

M. SEMMIKIAN

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԲԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Քանի մ'առաջ եղիպացիները ջոնեցին իրենց անկախության տարեգարհը: Տարեգարհը այն օրում—28 Փետրվար 1922— երբ Նեղիպոսի անգլիական Բարձր-Ցանցնակապետ Մարտիա Ալեքսանդրյանը յայտարարեց թե՛ չորս եական վերապահումներով՝ Նեղիպոսը կը հռչակուի անկախ...:

Տարեգարհի հանդեսները սեղի ունեցան բոլորովին անցումար եղանակաւ մը: Ամէն ո՛ր կ'զգար թէ անկախութենէ անկախութիւն հսկայ խաւմաս մը կ'ար, եւ թէ Նեղիպոսը դեռ հեռու էր իր ազգային այդ բաղձաւոր սիրտից: Բողոքներ չորս վերապահումներու պարագան, որ յաւիտէ ջուր վերջնելիք խնդիրներու արմատը կը մնայ՝ երեւութապէս ամէնէն վաղուց «անկախութիւն» անգամ կասկածի ներքեւ դնելու չափ. բողոքներ 1922ի վերջիցեալ յայտարարութեան կից ժամանակի անգլիական կառավարութեան Նեղիպոսի արտաքին աշխարհավարութեան մասին օտար պետութեանց առաջ դրած ծանր պայմանք. եւ գիպացին այժմ կը տեսնէ թէ ինչպէս վերջիցեալներէն դուրս մնացած «անկախութեան» պայմաններն իսկ, այլ եւս նոյն մնացած չեն, քան ինչ որ էին, կամ կը կարծէին ըլլալ 28 Փետրվարի յայտարարութեամբ:

Նեղիպոսը իր անկախութեան այս քանի տարիներու մէջ ի յայտ չի բերաւ «անկախ» ազգի մը անհրաժեշտ յատկութիւններ: Դժբախտութիւն մըն է այս, բայց իրական:

Մայրաքաղաք Պառնոսի անկախութիւնը որով կը կարծէին թէ արհաւիրքներու երկրորդն ենք: Եւ քանի որ այս անգլիական գաղութային քաղաքականութեան կարեւոր կուսակցութիւններէն եղող Սուէզի եւ հետեւաբար Նեղիպոսի հովանաւորութեան անցելիքայի պարագան, ասոր իբր անհրաժեշտ արդիւնք եղող քաղաքական անհրաժեշտութիւնը, Սեւասի սպանութիւնը, կուսակալ ակում ներքին վեճերը, Ճաղպուլայի ովասիսին խնդիրը: Տեսնապէս (բամպակի) ձախողութիւնները եւն. պատճառ տունն որ նախ երկրին լուրջ դատարարին եւ ժողովուրդին լայն խաւերու մէջ այն համոզումը ծնի թէ՛ առանց Անգլիոյ Նեղիպոսը անկախութիւն պիտի ըլլայ ոչ իրականաբար ապահովութիւն ալ իրական:

Պառնոսի ունեւալ եւ ոչ ալ տեսնապէս յարաբեր զալագում, եւ ապա՝ միշտ Սեղիպոսի որ յետագայ օրոքումներով ջնջի իր յայտարարութիւնը եւ հետեւեալ տեղի իր ձեռնք առնէ երկրին՝ արտաքին աշխարհավարութեան պէս եւ ներքին ընդհանուր վարչութեան բովանդակի ղեկը:

Սուր Լուս ձորն Լոյս, Անգլիան Բ. Գոմիսիոն ամէն ինչ է հոս. եւ վարչ. ու կառավարական ոչ մէկ փոփոխութիւն սեղի կ'ունենայ, առանց իր գիտութեան:

Ըստ սովորութեան ցարդ Նեղիպոս եկած Բարձր. Ցանցնակապետներ, Երման միւս պետութեանց Նեղիպոսիցիներուն պատճառով հաւասարակշիռով կը Նեղիպոսային երկրին վեհապետներուն, Արդ Լուս Լոյսը այդ աւանդութիւնը չի տեսնելու տուաւ. Անգլիոյ, եւ երկարորէն, Նեղիպոսային հանդերձ Նեղիպոսի բազմաթիւ, ցարդ զգուշացաւ իր հաւասարակշիռը Նեղիպոսին. ինչ որ ցոյց կուտայ թէ Անգլիան իր Բարձր Նեղիպոսային Նեղիպոսի մէջ կուտայ բացառիկ դիրք մը, որ ոչ մէկ նմանութիւն ունի զիւսանալիս միւս Նեղիպոսայինցիներուն հետ...:

Ասոր փոխարէն, իբր ցորութիւն մը ըլլալով Բ. Գ. ուրեան արդիւնք եւ Նեղիպոսի, սեղիպոսային բարեփոխական դիւանագիտական Նեղիպոսային մը պատճառով, որ այժմ կը վարէ Բ. Նեղիպոսի Զեմարարը:

Ամէն անգամ որ Բարձր Գոմիսիոն երկարուիլով ուղեւորելու ելլէ, իրեն համար միեւնոյն հանդիսաւորութեամբ կը բացուի միշտ նոյն դուռը, որ յատկէ է մի միայն Նեղիպոսի վեհապետներուն գործածութեան:

Ահա՛ թէ ինչո՛ւ եթէ անկախութեան տարեգարհին առթիւ պետական պատճառները զոյգ մնացին, բայց մամուլը եւ ժողովուրդը մնաց գրեթէ անտարբեր եւ անխաղաղութեամբ:

Այս կացութիւնէն, որուն սեղիպոսին մէջ ինչպէս քսինք. իրենց Նեղիպոսայիններն եւս խոստը եւ անդամանելի բաժին մը ունին, իրենց — Նեղիպոսայիններն — իսկ գո՛հ են քն դժգոհ:

Ոչ ոք պիտի ուզէ բնականաբար որ իր հայրենիքը ինչ եղանակով կամ չափով իսկ ըլլայ. Նեղիպոսի գոմիսի օտար ազդեցութեանց եւ տարաբնույթեան մը: Աւ ամէն Նեղիպոսային, ինչ տարբեր կամ կուսակցութեան ալ պատկանելու ըլլայ. եւ ինչ համակերպումներու ալ դատարարութեան մնաց, արեւմտեան մէջ միայն իր մը կը պահէ — Նեղիպոսի լիակատար անկախութիւնը:

Բայց տուած ըլլալով Նեղիպոսի աշխարհագրական դիրքը, բնական անպատշաճութիւն սահմանադրութիւնը, Սուէզի ջրանցքին եղբունը եւ վերին Նեղիպոսի օրջակայ երկրներու այդ՝ Նեղիպոսի համար կենսական՝ ջրամբարին վրայ ունեցած եւ հետեւեալ մեծոք ազդեցութիւնը, Նեղիպոսային լրջախոս դատարարը ինչն ալ կը խորհի թէ՛ այս պայմանայ Նեղիպոսի ոչ միայն հեռաւ չէ, այլ եւ օգտակար չէ իրենց երկրին անհասկումը իրականական գործակցութեան:

Եւ յետոյ կայ նաեւ Նեղիպոսի երկարաժամ դատարարը, որ թեւէ դիւանագետ չէ, քաղաքական հարցերու միջոցով մը իսկ չիտար, որ սգիս ըլլալով հանդերձ միակ բաղձաւոր մը ունի — առաջ ջուր ունեւալ եւ ընտիր եւ լաւ գին ունեւալ բամպակի բերք — բնագոյնաբար գիտէ թէ անոնք իրեն յայտնեան եւ առաւելութեամբ պիտի կրնայ ապահովել միայն Անգլիան:

Անոնք չեն մոռցած մեծուած իրենց նմուշ կացութիւնը եւ տեսնապէս անկախութեան խնդիրները նախ քան լայնական հովանաւորութիւնը... Եւ նոյնպէս այն ջրագրական, որուն անոնք Նեղիպոսի եղան, այս վերջին քանի մը տարիներուն մէջ, երբ Նեղիպոս գործերու մէջ նուազեցաւ անգլ. վերահսկողութիւնը:

Ահա թէ ինչո՛ւ երբ արդի Բարձր Գոմիսիոն նոր հասած էր Նեղիպոս, եւ իր քաղաքային ձգտումները եւ հետեւելիք նոր ու երկարաժամ ուղղութեան համար գիտէ կանխած էր, հակառակ փոքրաքիւ շօժեղներու ֆրմիշումներուն, Նեղիպոսի գաւառական մասը եւ բազմամիլիոն Զեղիպոս, սփոփումի հաւաքով մը, օրտագին ընդունելութիւն մըրաւ, այդ նշանակութիւնը աղէկ գիտցող եւ օգտագործող Նեղիպոսի Լուս ձորին՝ իրեն քան յայտնութեան միջոցին:

Այդ այցելութիւնին իսկ, որ աւելի վեհապետական իրաւասութեան մը եւ ընտանիքական դրուել կը կրէին, ուստի Նեղիպոսի չլրջապետ: Այդ այցելութեանց միջոցին Լուսը իր հաւանութեան մէջ ծանցաւ միշտ այն հանգամանքին վրայ թէ՛ առանց Անգլիոյ Նեղիպոս մը չլրջաբար ըլլալ, թէ անոնց սեղի գործակցութիւնը անհրաժեշտ է երկրին բարօրութեան եւ բարգաւաճման համար:

Նեղիպոսի արտաքին կարեւորութիւնը եւ ազդեցութիւնը իսկամ ժողովուրդներուն եւ անոնց տարածութեան վրայ ալ ներքին է:

Քիչ օրէն—13 Մայիս— հոս պիտի գումարուի խալիֆայական կամ աւելի ճիշդ իսլամական նշանակութեամբով մը, որ պիտի վճռէ խալիֆայութեան ապագան եւ պարագան: Քիչ օրէն հոս սեղի պիտի ունենան երկրին երեսփոխականութեան ընտրութիւնները, որ Նեղիպոսի դիրքն ու կացութիւնը պիտի ճշդէ: ... Մինչ անգին Ոմրադատ ասեանը ձեռք առած է քաղաքական հին ընտանիքներու դատարարութիւնը, պատշաճ ու հակափոխական ազդեցիկ տարբեր:

Ահա թէ ինչո՛ւ նորէն պիտի անդամաւորանան Նեղիպոսի խնդիրներուն, Միւս. ՆԱՊԱՆԵԱՆ

"ԼԻԲԱՆ" ԱՆԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԵՐԿՐՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Հայաստանի խորհրդէն, մեծաւ մասով կ'ընկերայ երկրամասերէն դէպի Սուրիա եւ Էրզրումն իսլամաւոր 30 հազարի մօտ զաղթական հայերու խաղաղ ու հանգիստը կը պարտինք Ասպետական մասնուն Ֆրանսայի բարեկամութեան, տեղական կառավարութեան հոգածութեան եւ ազնիւ Արաբ ժողովուրդին զօրօգութեամբ հիւրընկալութեան:

Հայ զանչուածի այս կտորապիտեղ բեկորները թէեւ ներթափան ամենատարբերակէ միջոցներէ զօրկ, նայնիսկ իրաւունքի տահմանին մէջ սեպականութիւն գոյացուցած էր ամբողջական տարբեր հարստութիւններէն եւ կառավարութեան մեղք վարչական, մը մ'իտէլ յոստակէ, յոստակաւոր չեղաւ, ընդհանրապէս կը լաւ գիտցաւ իր համեմատութեան գործածելու հարկիւրութեամբ Էրզրում. բակի վրայ տեղ գրաւել, գիրք չիտել, իր գոյութիւնը պահպանելու համար արտաքին միջոցներ օրենք եւ չի գիշանիլ ոչ մէկ կերպով մարտեցկոնութեան ստորակցութիւնը աստիճանին: Այս իր աչքաբոս եւ պնդատեղի տեսնելու թիւններէն մէկն է, զոր զրազի արդար-

նակիները զարմացումով կը պատեն իրարու:

Իրաւամբ կրնանք ըսել թէ Հայը ժրջանութեան իրական մէկ խորհրդարարականութիւն ու տեղագործ մտքի ճշմարիտ մէկ ցուցանանքն է:

Ստուղիւ մը զրաքիները անվերապահօրէն հայուն աննկուն եւ համեմատաբար յարաբերութիւնը, աշխատասիրութեան ձեռներէց օգին եւ կորովը կը շատապոկեն ամէն տեղ:

Սուրիականութիւնն ալ իր հանգիստը գտնելէն վերջ չիտարար աշխատանքի օկուալ լծուել եւ երկրին բարօրութեան զարթոնքի միջամուխ ըլլալ, տնայէն օր, հակառակ յոստանո հոսանքի, շատ մը յայնախոս եւ ուղղադատ արարներու կողմէն տակաւ առ տակաւ զննչաւ ունեցաւ:

Ասկէ դատ մտածականութիւն, զորքացումի եւ բարեկրթութեան գործը յոստակցեցելու նպատակաւ յաջողեցաւ կազմակերպել զեղբարեկամական եւ գիտական միութիւններ եւ մարզանքի խումբեր եւ ի վերջոյ հրապարակել հայ մասուլէ:

Սուրիականութիւնն մէկ հրաշալի օրոք երեք քաղաքական հայ թերթեւոր շարքին մէջ կը դատարարուի Ալեք Րաւանն՝ անկախ եւ անկողմնակալ թերթը, որ մենեղ պատմէ է 1923 Ապրիլ:

Cela passe inaperçu et personne n'en a cure mais ces pauvres ouvriers ont la conscience qu'ils ne sont pas à charge au pays qui les accueille et qu'ils contribuent dans leur modeste mesure à sa prospérité et qu'enfin aussi ils se rendent dignes de la précieuse tutelle de la France aussi bien que de la généreuse hospitalité du pays.

C'est pourquoi c'est avec un cœur débordant de reconnaissance que nous sommes heureux de saisir cette nouvelle et solennelle occasion de témoigner au beau pays du Liban, notre patrie d'adoption, en même temps que notre immense gratitude, notre dévouement et notre indéfectible attachement.

Mais la sollicitude de la France envers nous ne s'arrête pas là.

Aussitôt que vous mettez pied sur cette terre de Syrie Mr. le H. C. et malgré vos préoccupations, un de vos soins est de vous informer de la situation de ces 125,000 réfugiés dont, à Paris même vous avez suivi avec intérêt, la douloureuse odyssee. Et votre 1er acte se traduit par un magnifique sentiment de commisération qui a pour résultat de soulager ces malheureux d'une partie des charges aux quelles ils étaient appelés à faire face. Je suis heureux, Mr. le H. C. d'être aujourd'hui l'interprète des sentiments émus des 15,000 réfugiés du Camp St. Michel qui vous acclament comme leur inoubliable bienfaiteur et leur protecteur.

Mais tant vaut le Capitaine, tant vaut l'équipage. Et ils sont nombreux, Mr. le H. C. ceux de vos éminents collaborateurs qui ont droit à notre reconnaissance.

C'est d'abord Mr. le Secrétaire Générale avec sa rare aménité et son bienveillant empressement malgré sa prodigieuse activité.

Puis c'est Mr. l'Ambassadeur du Liban, de l'Etat du Liban, assistant à nos suggestions que j'ai eu l'honneur de vous faire, vous n'avez pas hésité dans l'intérêt général, à regulariser la situation des arméniens en leur facilitant l'occasion de se dépouiller de ce titre peu enviable de réfugiés et de devenir de citoyens libanais.

Et depuis vos encouragements effectifs et votre bienveillance pour nos institutions scolaires ou autres n'ont jamais fait défaut. C'est pourquoi, Mr. le Gouverneur en attendant (et ceci n'est qu'un vœu) que cette hideuse agglomération qu'on nomme Camp St. Michel se métamorphose, grâce à vous, sur place ou ailleurs, en habitations dignes des belles avenues et d'élégantes constructions qui embellissent notre bonne ville de beyrouth, les Arméniens du G^o Liban vous acclament et vous adressent l'hommage de leurs respectueuses gratitude.

C'est avec un vif regret que nous avons appris votre prochain départ Mr. le Dr. Inspecteur. D'autres voix plus autorisées que la mienne ont dit et repèterons encore les éminents services que vous avez rendus au pays, inatigable et prodigue de votre temps comme de votre repos vous n'avez rien négligé pour faire bénéficier le pays des derniers perfectionnements de la science et le doter d'un mécanisme administratif solide.

Mais ce que je puis affirmer en connaissance de cause c'est que vous avez été une providence pour les Réf. Arméniens.

Et je suis heureux de déclarer que votre bienveillance et votre dévouement n'ont jamais fait défaut toutes les fois que vous avez été sollicité. Les Réf. Arméniens de Syrie et du Liban, M. le med. Inspecteur, vous expriment aujourd'hui devant l'illustre Rep. de la France, les sentiments émus dont leur cœur déborde. Le meilleur éloge que je puisse vous adresser de ce que vous avez fait

pour eux, c'est que vous ne sauriez croire à quel point vous avez fait aimer votre pays, la France!

Notre reconnaissance s'adresse encore à vous Mr. le Directeur Général et vos dévoués collaborateurs, pour les précieux encouragements que vous ne cessez de prodiguer à nos œuvres scolaires dant leur bonne marche et leur développement.

Voilà M. le H. C., quelques unes des raisons qui nous font grouper aujourd'hui en rang serré autour de vous nous vous remercions encore d'avoir bien mis en lumière, dans les circonstances douloureuses que notre pays traverse, les sentiments de des intérêt et de paix dont est animé le gouvernement mandataire.

En usant avec toute l'énergie voulue, de moyens de persuasion et de douceur, vous avez monté le vrai visage de la France. Et nous pouvons dire que c'est à contre cœur et contraint que vous avez laissé parler la France.

Cette force, la force du droit, de justice et de la loyauté n'a fait que se montrer entre les mains d'un valeureux et déjà illustre capitaine Mr. le Général Gamelin. Et la victoire n'a pas hésité à s'attacher à ses pas, nous sommes certains Mr. le H. C. que bientôt vous donnerez au pays la paix et la prospérité que votre cœur lui souhaite ardemment.

Et voilà enfin pourquoi Mr. le H. C. aujourd'hui plus que jamais nous vous appartenons avec enthousiasme, nos protestations d'admiration, la confiance en la France et les assurances de nos sentiments de vrais reconnaissance et de sincère attachement.

Et c'est avec admiration que nous crions

Vive la France
Vive Mr. de Jouvenel
Vive le Grand-Liban
Vive Mr. Çayla

« Լ Ի Բ Ա Ն Ա Ն », Ի

Գ. ՏԱՄԵՐՈՒՏԻ ԱՌԹԻԻ

Վերանայինք Յոթ տարեկան թեթևակամը 20 Ապրիլի ինքն հանձնարարությունը եղաւ, քանի որ այն ինքն իր մասին քանի որ խոսք արտայայտելու առիթը տեսնուի:

Թեթև մը որ երեք տարիէ ի վեր կը հաստատուի կրթութեան հաստատութիւններէ մը և յաջորդած է շահի տալովորդին համակրանքը:

Չեմ տարակուսիր ըսելու թէ այս 3 տարեկան ընթացքին այս թեթևը իր պատշաճ լի ու լի կատարած է չի չեղելով միշտ խղճմանքի ճամբէն ընդհատ չկողմէր բարձր բարոյական մը իր երթիկին վերահասակութեան մէջ, վերջին թիւին յաջողածներուն մէջ, մտքորթելուն եւ ըմբռնելի ունեւ իր գրասենտինքներուն մէջ, վայելչութիւն յոյժաւորութեան մէջ, կենքի որոնք թերթի մը անբաժան և կարեւորագոյն յառաջդրուիներն են: Այս կապակցութեան նաեւ անոր վարկերնու հաստատութեան թիւեր և կամքի զօրութիւնը:

Տեղի կայ յառաջը որ այս ուղղութեամբ յարատեւելով իր զերին մէջ շարունակ յաջողութեամբ պիտի պատկուի և Սուրիական թերթերու առաջինը հանդիսանայ իր պիտի դադրի:

Արդ կը մտաբանեմ որ Վերանայինք յառաջիկայ տարեգրքը կատարելէ փառաբանական ոչ անանկ աննպատակ, մը թագնած մթնշաղկի մը մէջ՝ ալ լուսափայլ երկնքի մը տակ:

Կ. ձերթեմա

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ
ՔԱՆԱԲԱՐՈՒՄ ՏԱՐԵԴԱՐԱԶ

Ապրիլ 18, Կիրակի ժամը 3ին (Յ. Մ.) տեղւոյն Գեղեկեան հաստատութեան մէջ տօնակցաւ Հ. Բ. Ը. Միւթեան հիմնադրութեան քսան ամեայ տարեգրքը: Հաստատութեան պաշտօնակները իր կարելին ըրած էր

արժանաւոր չքով տօնակցաւ այդ տարեգրքը: Տարեգրքը մը՝ որ ամէն հայ որտեղ շատ մօտիկ, շատ սիրելի է, եւ արգարութիւնն ալ կը պահանջէ որ իրօք այդպէս ըլլայ: Այդպիսին բարեփոխական հաստատութեանց ալ ին տեսակներէն է Բարեգործականը, որ առանց շատ աղմուկ հանելու իրենց շուրջը, յարաւել ու գործնականապէս աշխատեցնեն, ցաւեր դարմանեն, վէրքեր պատեն, երգիքներ չենցուցեն, բազմաթիւ անօթիներու հաց, ու աղէտներու լոյս, կրթութիւն տաւոր են, առանց աչքի զարնող կարեւոր չեղումներու՝ աշխատեն են արդարապէս յանձնարարելով իրենց կոչմանը, իրենց վրայ դրուած յոյսերը:

Մենք անկեղծօրէն շնորհակտելով մէկտեղ Գեղեկեան հաստատութեան պատնական տեսչութիւնը, նախաձեռնարկը ըլլալուն այդ տօնակցութեան, շատ աւելի միթաքական և միանգամայն արդար ու պատշաճագոյն պիտի գտնէինք որ, հանգէտին աւելի ընդհանուր՝ աւելի ազգային հանգամանքերու, անոր կազմակերպութիւնն իր վրան առած ըլլար պաշտօնապէս տեղւոյն Բարեգործականի վարչութիւնը գտնէ, ու աւելի ընդարձակ սահմանի մէջ մասնակցէր տեղւոյն հայութիւնը 20ամեայ տարեգրքի հանգէտին հիմնարկութեան մը՝ որ ազգին բարիք միայն ըրած է:

Հոս կը գնենք վերոյիշեալ հանգէտին յայտագիրը որ ընտանեկան գրաւիչ պարզութեամբ, շատ հաճելի աը-

պաւորութիւն թողուց ներկաներուն վրայ: Մասնաւոր ուղարկութիւն գրաւեցին դերակաւորներէն Օր. Հովհաննէս Հեղինեան իր սպասուկի դերով, Օր. Հարկանայ Յակոբեան Փոփոկաբի ձայնի նմանողութեամբ Օր. Է. Ճորաճեան իր մենքագով, Տիարք Յ. Իւլիզեան և Տօթթ. Հ. Թէրզեան ջութակով և մեծ ներգով, եւայլն: Փակման երգէն վերջ շատ պարագայարար բանախօսութիւն մըրաւ հաստատութեան պատնարման Տեսուչը Տօթթ. Ամասեան, որուն բանախօսութիւնը մեր յաջորդ թուով պիտի ներկայացնենք մեր պատուարման ընթերցողներուն:

Յ Ե Յ Տ Ե Գ Ի Ր
Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹ. 20րդ ՏԱՐԵԴԱՐԱԶ
Հ Ա Ն Ի Ե Ս Ի Ն

- 1.— Բացման քայլերը, Երգչախումբ
- 2.— Արտասանութիւն Ողջուն Գեղ Հայաստան Մ. Փիլիպպոսեան
- 3.— Խմբերգ Երոգա, Երգչախումբ 4.— Մենքերգ Կեդ Գիւր Է. Ճարաճեան
- 5.— Ուղերձ, Նախիկ Սանեհեան Պ. Հ. Մելիքեան
- 6.— Խմբերգ Օրոր, Երգչախումբ 7.— Տրամախօսութիւն, Կծծի Հարուստիկ Կսակը, Սան Է. Սանուհիեան 8.— Մենքերգ Պ. Հ. Թէրզեան
- 9.— Բանախօսութիւն Տ. Տեսուչ Տօթթ. Ամասեան
- 10.— Զուրակ Սուր Պ. Յ. Իւլիզեան
- 11.— Փակման երգ Տեղ Կեդ Երգչախումբ:

Լ Ո Ւ Բ Ե Ր

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ՄԸ ՈՐ ՑԱՒ ԿԱՌԹԷ

Հայասէր ժէն. Էնթելքէտ Տէլմաս Ուրբաթ օր մեկնեցաւ Ֆրանսա Սուրբիոյ գրաւման առաջին օրերէն մինչեւ ցայսօր հոս Սուրբիոյ մէջ անդուլ աշխատած է, հազիւ քիչ մասնէն բացակայելով թէեւ ամենուն, բայց մասնաւորապէս մեր հայ գաղթականներուն մասնացած ծառայութիւնները պիտի մնան անմոռանալիքին զօրմուծ մեր սրտերուն մէջ: Մասնաւորապէս 1923—24ին, Պէյրութի հայ գաղթականութեան ամէնէն ազգայնապաշտ օրերուն, կրկնապատկեց, եւ ապապակեց իր կարգը, գաւթ ու զօրով կարեցաւ, գրեց, խօսեցաւ, գործեց ինք: Պատմ մեր առաւելելներուն. և իր բազմաթիւ բազմակողմանի ծառայութիւններուն յիշատակը այնքան թարմ է մտքերու մէջ որ քոյրովին աւելորդ կը համարենք հոս նորէն թուել զանանք Մեզի կը մնայ մաղթել իրեն որտանց ու ջերմ մտքին, բարի ճանապարհ, ուրախ ու երջանիկ օրեր իր օրերի հայրենիքին մէջ:

ԿԱՐՁ ԵՐԱՍԶԳԵՍՆԵՐ

Յունաստանի մէջ սկսած է կարճ շրջագոյններու հետապնդումը Օրէնքին ղեկ անստատող արկիւններն ու օրորդները ոտակալապէս պիտի առաջնորդուին, և պարտաւոր պիտի ըլլան որոշ առկաւոր մը վճարել: Օրէնքը բանաւարկութեան պատահականութիւն ալ կը նախատեսէ: Արդէն Չէ ժամ բանաւարկութեան դատաւարաւոր է Պոյաճիս անունով օրորդ մը, որուն շրջագոյնը չափաւորով տեսնուել է որ 40 սաւթիմէր կարճ է գետնէն:

ԲՈՒԱՏ ԿԼԶԻՒՆ ԱՐԳԵԼԱՓԱԿՈՒԱՄ ՆԵՐԸ

Բաւաւ կղզին արգելափակուած է Հալէպի քրեւելիներու Բարձր Գոմիէրը ներուժ շնորհած է:

Մ. ԵՆՕՖԼԷՆ ՍԼԷՎԻՆԵՐՈՒ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉ

Ալեքիներու Երեւանիական ժողովը իրենց կառավարիչ ընտրեց Էնթելքէտ տարւան համար. Բարձր Գոմիէրութեան ներկայացուցիչը Մ. Ենօֆլէա, Բարձր Գոմիէրին վաւերացումին ենթարկուելու վերապահութեամբ:

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

ԹԵՆԱՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ԴԱԴԻՒՆ

Ուճիւ 16 Ապրիլ.— Լրագիրները կը գրեն թէ Ապրիլ Գերիմ հրամայեց թշնամութիւնները դադրեցնել:

ԱՊՍՍԱՄԲԵՐԸ ՈՒՃՏԱ ՀԱՍԱՆ

Բապաթ Ապրիլ.— Բիթի պատուիրակները Ուճա հասան: ՏՐՈՒԹՆԵՐՈՒ ԲԱՆԹՈՂԸ

Բարիք 16 Ապրիլ.— Յուճիւնները բանաւոր ըրին. սպասարկութիւնը սպանդուեցաւ. հանրապետական պաշտօնները հակառակ դրուած արգելիքին, ցայց մը կազմակերպեցին Օֆերայի հրապարակը: 3 հոգի ձերբակալուեցան:

ԲԱՐԻԶ 16.— ԿԱՂԵՐ ԻՆԿԱՆԸ ԲԱՐԻԶ ԿԱՆԴԱԿԵԱՆ:

ՉՕՐ. ԲԱՆԿԱԼԱՍ ՆԵՐՈՒՄ ԿԸ ԵՆՈՐՀԷ

Աթէնք 16.— Չօր. Բանկալո Սեւանիկի ապստամբներուն պետերուն մօտ հապաթիւր գործադրել չտաւաւ:

ԼՐՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾ ՄԸ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԷՋ

Նիւ 15.— Երկու խաւացիներ բանտարկուեցան և Բարիք պիտի տարուին: ամբաստանուած են լրտեսութեամբ ի հաշիւ Միջերկրականեան տէրութեան մը:

ՖԻՆԱՆՍԱ—ՍՈՒՐԻԱ ՕԴԱՅԻՆ ԳԻԾ

Բարիք 15.— Մ. Լոսաքէինաց յայտարարեց ձերբակալին մէջ որ պէտք ունէր այստարի օգոյնի գիծ մը հաստատել Ֆրանսայէն Սուրիա՝ որ պիտի երկարէր յետոյ սինչ և Հնդկաստան ու Հնդկաստան:

ԺԸՆԷՎԻ ԶԻՆԱԹԱՓՈԻԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ 17 ԻՆ

Բարիք 17.— Պաշտօնական շրջանակները կրեն թէ ռուս յապաղում չպիտի կրէ զինտիփութեան ժողովին նախապատրաստողական յանձնառոյթին գումարումը 17ին Ռուսիոյ ցաւաւոր մերժումը ազդեցիկ բաւարար պատճառ չէ զմանց առաւելելուն: